

۶ درصد مردم خواهان انحلال تشکیلات خودگردان

معاون اشتغال وزیر کار در گفت و گو با «فرهیختگان»
آمارهای قابل تأملی ارائه کرد

در ۵ استان کار داریم کارگرن نداریم

روزنامه خبری تحلیلی، دانشگاهی صبح ایران
صدای نخبگان، نگاه جوانان

۱۶ صفحه
۵۰۰۰ تومان

فصل چهارم: یادآوریم حضور:
روایت سال‌های جنگ

فرهیختگان

شماره مسلسل ۴۷۴۴
پهلویشبه ۱۹ آذر ۱۴۰۲
۹ جلدی تاکنون
۱۴۴۵
۲۰ دسامبر ۲۰۲۳
شماره ۲۰۴۶

2023 | vol.15 | No. 4036 | 16 Pages

باراک اوباما و همسرش تازه‌ترین محصول مجموعه فیلمسازی شان
را پخش کردند، سیاسیون از سینما چه می خواهند؟

پرزیدنت آکتور سینما

مدیرکل تربیت بدنی وزارت علوم در گفت و گو با «فرهیختگان»:

از هر ۵ دانشجو یک نفر ورزش می کند

۴،۵

دولت‌های خاورمیانه تاکنون ۲۵ میلیارد به دانشگاه‌های آمریکایی کمک کرده‌اند

پرده‌برداری از هدیه ۱/۵ میلیارد دلاری به مرکز خاورمیانه هاروارد

۶

عربستان و امارات روی اسب مرده شرط نبستند

فرار کشورهای عربی از ائتلاف عدن

۸

بحران آموزش و پرورش - بخش دوم

ایرادهای ساختاری و راهکارهای تحولی

سیدسعید لواستان
استاد دانشگاه

یادداشت

در بخش اول مورزی داشتیم بر مسائل آموزش و پرورش در چهار دهه اخیر و اینکه مشکلات نظام آموزش و پرورش ساختاری و بنیادی هستند و لزوماً پیراسته از عملکرد وزرا و مدیران قبلی یا فعلی نیستند. به ویژه آنکه مسائل اقتصادی آموزش و پرورش آنچنان سنگین است که همه تمرکز ایشان را به خود اختصاص می دهد و مانع تغییرات بنیادی یا تحول اساسی در ساعات تربیتی، عدالت آموزشی، مهارتی و چگونگی آنها می شود. قصد نگارنده در این سلسله یادداشت ها واکاوی جنبه های مختلف نظام آموزش و پرورش است تا ضمن اذعان به کهنه و چرکین بودن زخم ساختار آموزش و پرورش، پرسش های پیش رو و احیاناً پاسخ هایی به دست اندکاران آن از جمله وزیر و شورای عالی آموزش و پرورش (که ظاهر دوره جدید آن باید به زودی با افراد جدید تشکیل شود) ارائه دهد. زیرا گام دوم انقلاب اسلامی و دغدغه های تربیتی آن به آن تکلیف می کند ضمن پرداختن به معیشت معلمان عزیز، امر مهم تحول تربیتی و عمیق نظام تربیتی را با جدیت عملیاتی کنند. به این دلیل مطالب این سلسله یادداشت ها مستقل از عملکرد کنونی آموزش و پرورش نگاشته شده و به بررسی دغدغه اصولی بنیاد آموزش و پرورش می پردازد.

یکی از مسائل اساسی نظام حکمرانی در کشورهای مختلف مساله نظام آموزشی عمومی و مدارس یا به بیان بومی ساختار آموزش و پرورش است که اگر نگوئیم مهم ترین مسئله آن، از مهم ترین آنها در ساختار حکمرانی کشورمان است و ناگزیر باید مشکلات و مسائلی آن را شناخت. بیرون داد آموزش و پرورش راضی کننده نیست و این مساله ای است که ظاهراً در آن اتفاق نظر وجود دارد. به عنوان مثال علاوه بر مدارس استعداد های درخشان که جزء مدارس دولتی اما با شهریه هستند، از سوی مدارس دولتی و رایگان راداریم که طبقات متوسط و پایین به آن مبتلا هستند و از سوی دیگر مدارس غیرانتفاعی یا شهریه سنگین هستند که ساختار متنوعی دارند و اتفاقاً بیشترین فرصت تربیت و تعلیم گروه بزرگ رده کشور را که توان مالی یا قدرت سیاسی دارند، به خود اختصاص داده اند. شاید یکی از دلایلی که شکله دولت ها نسبت به مسائل آموزش و پرورش حساسیت کافی ندارند، همین نکته باشد که فرزندان بخش قابل توجهی از مدیران کلان کشور در مدارس غیرانتفاعی درس خوانده اند و از نظر خانوادگی و تجربه زیستی از مسائل و مشکلات مدارس دولتی اطلاعی ندارند. این وضعیت برای نظامی خطرناک است که داعیه دار عدالت، استقلال، مردمی بودن، آرمان های فطری بشری و پرچم خلاق نظم الهی و توسعه و تقویت دین است. جهان غرب است و به نظر می رسد مساله اصلی ما همین خطرناک است که به آن رنگ سیاسی می دهد و مسئله را امر سیاسی جلوه می دهد.

در نظام آموزش و پرورش در دست کلی تربیت و تعلیم داریم؛ دست نخست مدارس غیرانتفاعی هستند که مدارس خاص هستند بیشتر هم در تهران متمرکز دارند. آنها عهده دار تربیت گروهی از فرزندان این مرزوموست هستند که برخورد از آن بهره مالی اند و به این دلیل امکانات بیشتری برای تربیت و پرورش دارند. این امر در واقع نوعی تبعیض است. آنها توان رقابت با مدارس غیرانتفاعی تهران و مراکز استان ها را ندارند و عملاً خیل عظیم دانش آموزان در برابر اقلیتی برخوردار، از پیش عقب نگه داشته می شوند. این ستم فاحش در نظام تربیت و تعلیم که شکاف طبقاتی جدی در میان فرزندان این ملت ایجاد کرده، نه تنها عدالت آموزشی را در مسلخ قدرت و ثروت ذبح کرده است، بلکه آینده نظام سیاسی کشور را نیز تهدید می کند. زیرا بر قاعده کنکور، دانشگاه های تراز متوسط بخش زیادی از دانش آموزان مدارس غیرانتفاعی مناطق مرفه نشین پر خواهند شد و به همین دلیل در آینده، فرصت های بیشتری برای ارتقاء در ساختار قدرت در اختیار آنان خواهد بود. آنان که به جرات می توان بخشی از آنها را مرفهانی بیدردی نامید که به تفکر انقلابی یا دینی قائل نیستند و آن گونه که امام می اندیشید، نمی اندیشند، حتی اگر انقلابی

هم باشند، محافظه کاران انقلابی خواهند بود که انقلاب را به مسلخ می برند. اگر وضعیت مالی و انقلابی پذیرفته شدگان در پردیس های بین المللی دانشگاه های برتر (مستقر در کیش و تهران و...) مورد کنکاش قرار گیرد، آمارها بدتر نیز خواهد بود و سیطره پول نه تنها بر تربیت و نگاه های انقلابی که بر علم را نیز می توان مشاهده کرد که چه زخمی بر اعتبار چهره علمی دانشگاه های دولتی کشور انداخته است! بگذریم.

اما انقلاب اسلامی موعودی را وعده داد و اگر در این وعده صادق بود که بود، باید از وضع موجود نظام تربیتی و تعلیمی کشور به شدت نگران و سرخورده باشیم و مسائل دانش آموزان پیش از دبستان تا دبیرستان و تمام طول تحصیل و دانش آموزشی دوره متوسطه دغدغه اصلی نظام سیاسی باشد. اگر به دنبال بسط انقلاب اسلامی هستیم، بزرگراه آن آموزش و پرورش است. زیرا اهداف انقلاب اسلامی توسط انسان های مومن به آن تحقق می یابد و این انسان ها یک شبه تربیت نمی شوند و با تحکم یا تبلیغ یا غوغا سازی نیز به وجود نخواهند آمد. آنان باید در فرآیندی گام به گام و در طول زمان تربیت شوند و شکل بگیرند، آن هم در جهانی که قدرت تبلیغاتی غرب به ویژه آمریکا چنان قوی و گسترده است که به راحتی درون خانه هاروسخ می کند و با ترفند های موثر بچه های ما را بر اساس امیال خود شکل می دهد و شکاف نسل جدید را با آرمان های انقلاب اسلامی روز به روز زیاد می کند. نظام تربیتی و آموزشی ما نه تنها باید در مقابله این شیخون بایستد، بلکه باید از حالت پدافندی به آفندی آرایش یابد و این مأموریت تحولی از این ساختار معیوب، توقع ناچیزی است.

اما حقیقت و آرمان آموزش و پرورش چه باید باشد؟ کودکان و نوجوانان و جوانان نوری جامعه هدف خود را که به آنان دانش آموز اطلاق می کند، با آرمان ها و اهداف انقلاب اسلامی همراه کند، به گونه ای که اهداف و آرمان ها اولاً در عقل و ذهن آنان استحکام یابد، یعنی معقول باشد و ثانیاً درونی آنان شده و با جان و دل آنان عجین شود. به تعبیر دیگر در طول ۱۲ سال که دانش آموزان ما کودکی و نوجوانی خود را در نظام تربیتی و آموزشی می گذرانند، این آرمان ها و اهداف برای آنان تبیین شود، به گونه ای که «معقول» و «درونی» شود، زیرا آنها بر پایه فطرت و عقل بنا شدند. این فرآیند درونی سازی نظام انگیزشی و باورهای آنها باید هترمندانه و به خوبی طراحی و اجرا شود تا ایمان و باور قلبی آنان شود و با دل و جان برای تحقق آنها قیام کنند و مبتنی بر علاقه و استعداد های خود در زمینه های مختلف پرچم آرمان ها و اهداف انقلاب باشند. پس بایسته است اولاً مفاهیم پایه ای ملی و اسلامی و انقلابی به درستی تبیین شود و این مفاهیم به خرد و اندیشه آنان منتقل شود، ثانیاً توان یابد که این مفاهیم را در زندگی خود و واقعیت جامعه تعمیم دهند و ثالثاً قدرت پیاده سازی حقایق آموخته شده را پیدا کنند و آن در صورتی است که این آموزه های معقول به دل و جان آنان سرایان یافته باشد.

بنابراین باید دانش آموز ما در طول تحصیل با مجموعه ای هماهنگ از ارزش ها، آرمان ها، اهداف و واقعیات آشنا شود و فهم منظومه ای پیدا کند تا از مفهوم به مصداق و از مصداق به مفهوم، درحالی رفت و برگشتی برود و مابین مفاهیم و مصداق بیگانگی و تضاد و دیگانه نبیند. این در صورتی است که برایشان نظام فکری از معانی و مفاهیم تشکیل شده باشد و بتوانند حقایق را نامستور ببینند. البته توقع ما هم باید در حد همین ۱۲ سال باشد و بعد از آنکه دانش آموز وارد نظام آموزش عالی می شود، نهاد های دیگری متولی هستند.

این امری است که آموزش و پرورش ما از آن بیگانه است، هم در مدارس دولتی مفقود است و هم در مدارس غیرانتفاعی. شاید شکل ظاهری باشد، یعنی صورت یا صورتی باشد اما سیرت آن مفقود است، بله استثناهایی وجود دارد اما سخن ما درباره قاعده است نه استثنا. برعکس غرب و آمریکا، حداقل روی بخشی از فرزندان این مرزوموست، ماسافه موقف عمل کرده و از غفلت و ضعف ما استفاده کرده و به جای آنکه بچه های ما بر پایه اسلام ناب محمدی (ص) تربیت شوند، تار عمق جان شان بنشیند، آنها را با سبک زندگی غربی یا تحریفی اسلام آمریکایی که هیچ خطری برای آنها ندارد آشنا می کند تا اصولاً نیاز به دین و اسلام را احساس نکنند، بلکه آن را مانع پیشرفت و توسعه پندارند و این سیر رافضایی مجازی و مدارس ما، دانسته یا ندانسته و خواسته و نخواست به دنبال می کنند. تأکید می کنم هم به استثنا هستند و هم صورت ها و ظاهر ما را فریب ندهند.

ادامه دارد

منتشر شد

یک قرن سکوت

چرا ایده غرب زندگی که جلال مطرح کرد هنوز مساله ایران ۱۴۰۲ است

یک قرن سکوت

«فرهیختگان» در صدمین سالگرد تولد جلال آل احمد
تأثیرات ایده غرب زندگی بر فکر و ادبیات ایرانیان را بررسی می کند

اگر علاقه مند به تهیه ویژه نامه های روزنامه فرهیختگان هستید به شماره زیر پیامک بزنید

۰۹۱۰۸۱۰۶۵۳۳

@FarhikhteganOnline
www.farhikhtegandaily.com